

Kooskõlastustabel

	Märkuse esitaja/ märkuse sisu	Märkusega arvestamine /mittearvestamine
	Justiitsministeerium	
1.	<p>Määruse muutmisega kehtestatavad uued vormid sisaldavad surnud isiku isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid. Eesti õigussüsteemis on surnud isikute andmetöötlustega seonduv reguleeritud isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §-s 9. Selle sätte kohaselt on surnud täiskasvanu andmed kaitstud 10 aastat ja alaealiselt surnute andmed 20 aastat pärast surma. Selle aja jooksul tuleb järgida kõiki andmekaitsepõhimõtteid, sealhulgas näha töötlemiseks ette õiguslik alus. Surma põhjuse tuvastamise seaduse (SPTS) § 22 näeb ette, et kohtuarstliku lahangu tegemise aluseks on uurimisasutuse või prokuratuuri saatekiri, millele lisatakse surnu leidmiskoha asjaolude kirjeldus, ning kohtuarstliku lahangu saatekirja vormi kehtestab valdkonna eest vastutav minister. Juhime tähelepanu, et igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist, sealhulgas ka surnu isikuandmete töötlemist 10 aasta jooksul pärast tema surma, käsitatakse eraelu puutumatuse (PS § 26) riivena¹. Lisaks tuleb siin silmas pidada, et osad surnu isikuandmed, näiteks terviseandmed, võivad riivata ka pärijate õigust eraelu puutumatusele. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Seda põhimõtet tuleb järgida ka isikuandmete töötlemisel. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega, määrusega võib seaduse norme täpsustada, kuid seda üksnes selge ja täpse ulatusega volitusnormi alusel. Mida intensiivsem on põhiõiguste piirang, seda üksikasjalikumad peavad olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev</p>	<p>Mittearvestatud, võetud teadmiseks. Võrreldes varasemaga ei ole isikuandmete koosseis vormidel muutunud ning volitusnorm annab aluse nimetatud vormide kehtestamiseks. Mõistame, et SPTS-is on puudujääke, kuid seda probleemi ei ole võimalik lahendada nimetatud määruse muudatustega. Selgitame, et koheselt saatekirja vormide digitaliseerimist plaanitud ei ole ning tulevikus on plaanis ka Siseministeeriumil POLIS-e põhimäärust muuta.</p>

volitusnorm ja menetlusnormid. Seega ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks üldine volitusnorm, mis jätab kõik peamised küsimused täitevvõimu reguleerida. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad. Igasugune isikuandmete töötlemine peab vastama andmetöötamise põhimõtetele vastavalt IKS §-s 14 sätestatule. Surma põhjuse tuvastamise seadus ei reguleeri politsei poolt kehtestavas vormis sätestatud isikuandmete töötlemisega seonduvat Politsei- ja piirivalve seaduse (PPVS) § 7 46 kohaselt on politseil õigus töödelda oma ülesannete täitmisel isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid. Täpsemalt ei ole hetkel kuskil politsei andmete töötlemise alust sätestatud. Juhime tähelepanu, et andmetöötamise minimaalsuse ja seaduslikkuse tagamiseks peab seaduses iga konkreetse ülesande puhul niivõrd kui see on võimalik olema määratletud, milliseid isikuandmete kategooriad selle ülesande täitmise raames on vaja töödelda ning kaua neid andmeid säilitatakse. Kriminaalmenetluse puhul võib olla võimatu määratleda, milliseid andmeid on vaja töödelda, kuna menetluse seisukohast võivad olla asjakohased ükskõik millise isikuandmete kategooria andmed. Samas antud juhul on aga konkreetselt teada, et surnu lahkamisele saatmisel on vaja vormil ette näha isiku üldandmed ning terviseandmed ning ilmselt on võimalik ette näha ka kaua on vajalik seda vormi koos seal sisalduvate isikuandmetega säilitada. Isikuandmete kategooriate ja säilitustähtaegade reguleerimine seaduse tasandil on konkreetse ülesandega seonduvalt vajalik just siis, kui andmetöötlus toimub väljaspool andmekogu – nagu see hetkel lahkamisele saatmise puhul näib toimuvat. Seletuskirja kohaselt on vaja vorm digitaliseerida, et seda oleks võimalik täita patrullisõidukis e-politsei seadmes või näiteks tahvelarvutis välitööl. Digitaliseerimine võimaldab edastada andmeid automaatselt ja kohe infosüsteemi POLIS (andmekogu). PPVS näeb ette küll andmekogu regulatsiooni, aga selle kohaselt on nähtud ette, et andmekoosseisud ja säilitustähtajad nähakse ette põhimääruses, mis ei ole Justiitsministeeriumi hinnangul kooskõlas seadusereservatsiooni põhimõttega.

	<p>Justiitsministeeriumi hinnangul tuleb isikuandmete andmekoosseisud ja säilitustähtajad näha ette seaduse tasandil, vajadusel säilitamise tähtaegu põhimääruses täpsustades. Palume viia PPVS andmekogu regulatsioon andmekaitseõuetega vastavusse. Eelnevast tulenevalt jätab Justiitsministeerium käesoleva eelnõu kooskõlastamata, kuna surma põhjuse tuvastamise seaduse §-s 22 ette nähtud regulatsioon ega PPVS-is ette nähtud andmekogu regulatsioon ei ole piisav, et selle alusel saaks kehtestada määrusega vormid, mis sisaldavad surnu isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid. Selleks, et seaduse regulatsioon vastaks põhiseaduses ja IKS-is sätestatule, tuleks POLIS-e regulatsiooni PPVSis täiendada töödeldavate isikuandmete kategooriatega ning säilitamise tähtaegadega.</p>	
2.	<p>Hoolimata sellest, et Justiitsministeerium jätab eelnõu kooskõlastamata, sooviksime, et vorm oleks kasutatav ka teiste uurimisasutuste poolt. Seadus räägib uurimisasutustest, mitte ainult PPA-st. Näiteks võib vanglatel praktikas esineda vajadust surnukeha kohtuarstlikule lahangule saata. Selleks, et teha selgeks, kuidas need vormid ja seal sisalduvad andmed liiguvad ja millistes andmekogudes, teeme ettepaneku kohtuda ja ühiselt vajalikud protsessid kaardistada ja muudatused koostada.</p>	<p>Hetkel on tegemist paberkandjal andmetega. Kui tulevikus toimub vormide digitaliseerimine, siis võivad andmed liikuda andmekogudes ning oleme tulevikus nõus kohtuma.</p>
	Eesti Kohtuekspertiisi instituut	
3.	<p>Tehnilised märkused vormide osas.</p>	<p>Arvestatud, vorme vastavalt muudetud</p>
	Eesti Haiglate Liit	
4.	<p>Eelnõu põhjal jääb ebaselgeks, kes otsustab kohtuarstlikule lahangule saatmise juhul, kui inimene sureb haiglas. Surma põhjuse tuvastamise seaduse alusel on praegu kohtuarstliku lahangu tegemise aluseks uurimisasutuse või prokuratuuri</p>	<p>Võetud teadmiseks. Selgitame, et jätkub senine praktika ning haigla ei saada surnukeha lahangule, vaid üksnes alustab saatekirja koostamist ning</p>

	saatekiri. “Kohtuarstliku lahangu saatekirja vormi” eelnõu paragrahvi 1 alusel täidab lisanduva haigla saatekirja vormi suures osas haigla, määratledes ära kohtuarstlikule lahangule suunamise alused. Kas see tähendab, et kohtuarstlikule lahangule suunamise otsustab haigla? Kas planeeritakse muuta surma põhjuse tuvastamise seadust või on siiski lõpliku otsuse õigus ja kohustus haigla saatekirja viimast osa täitval politseiametnikul?	lahangule saatmise otsustab Politsei-ja Piirivalveamet.
5.	Eelnõu kohaselt tuleb haigla saatekirja jaotises „Kohtuarstlikule lahangule saamise alused“ märkida, kas surm on tingitud välispõhjustest ja alavalikuna täpsustada välispõhjus. Siinkohal juhime tähelepanu, et välispõhjuste korral ei ole arstid alati pädevad hindama, kas tegemist oli rünnaku, õnnetusjuhtumi või näiteks narkootilise aine mürgistusest tingitud surmaga.	Võetud teadmiseks. Selgitame, et vormi täitmisel ei eeldata ega tugineta arsti pädevat hinnangule, vaid see on võimalik põhjus, mis edastatakse arsti arvamusena politseile hinnangu andmiseks.
6.	Palume täpsustada, mis saab haigla koostatud saatekirjast juhul, kui politsei ei saada surnut kohtuarstlikule lahangule? Kas haiglale jääb sellest otsusest fikseeritud märged?	Võetud teadmiseks. Rõhutame, et haigla ei koosta saatekirja, vaid alustab selle täitmist ning edastab selle politseile. Vajadusel edastab politsei haiglale tagasiside kui lahangule saatmist ei toimu.
7.	Palume täpsustada ja saata tervishoiuteenuse osutajatele sellekohane teabematerjal, millised on olukorrad, kus haiglatel on kohustus surnu kohtuarstlikule lahangule saata.	Selgitatud eelnevalt, et sellist kohustust ei teki.
8.	Eelnõu seletuskirja kohaselt digitaliseeritakse nii politsei kui ka haigla saatekirja vorm, et võimaldada seda elektroonselt edastada politseisse ja Eesti Kohtuekspertsiisi Instituuti (edapsidi EKEI). Palume täpsustada, kuidas on	Võetud teadmiseks. Tulevikus nähakse vormi digitaliseerimist haigla infosüsteemi osana. Vajadusel arvestatakse digitaliseerimisel

	<p>planeeritud haigla saatekirja vormi digitaliseerimine. Kuidas on planeeritud haigla saatekirja edastamine politseile, EKEI-le? Kas seda nähakse haiglate infosüsteemide arendusena või on Siseministeeriumil mõni muu andmevahetuse võimalus? Juhime tähelepanu, et haiglate infosüsteemide arendus nõuab haiglatelt täiendavat rahalist ja personali ressurssi, mille leidmine praeguses ajahetkes on äärmiselt keeruline.</p>	<p>täiendatavate rahaliste kulutustega. Digitaliseeritud vormide kasutamine jääb haiglale vabatahtlikuks, alati on võimalik vorme edastada ka paberkandjal või pdf -formaadis.</p>
--	--	--